

МСС

БЕОГРАД
НОВИ САД
ТРШИЋ
10 - 15. 9. 1991.

**НАУЧНИ
САСТАНАК
СЛАВИСТА
У ВУКОВЕ
ДАНЕ**

**ДИСКУРС СРПСКОХРВАТског
ЈЕЗИКА И ЈЕЗИЧКИ НИВОИ**

21 / 2

БЕОГРАД, 1993.

СНЕЖАНА ПЕТРОВИЋ (Београд)

ПАРНЕ РЕЧИ И ПОНАВЉАЊА ТУРСКОГ ПОРЕКЛА У СРПСКОХРВАТСКОМ ЈЕЗИКУ КРОЗ РАЗНЕ ЈЕЗИЧКЕ НИВОЕ

На почетку рада поставља се задатак одређивања адекватног термина за више различитих типова лексичких јединица обухваћених изразима парне речи и понављања. Како су предмет нашег рада парне речи и понављања позајмљени из турског језика, поћи ћемо од ситуације на коју смо наишли у турколошкој литератури. И поред тога што је проблем парних речи и понављања у туркологији веома подробно истражен, употреба појединих термина није увек доследно спроведена, пре свега у литератури на руском језику.¹

Н. К. Дмитријев² назива ове речи парним синтагмама наводећи и мишљење К. Фоја³ који разликује две врсте парних синтагми: једну, где оба члана синтагме имају самостално значење (типа тур. *alış-veriş*),⁴ другу, где је носилац значења само једна, најчешће прва реч (типа тур. *kitap-mitar*).⁵

Р. А. Аганин⁶ јасно разликује термин парне речи, односно синтагме и термин понављање. Сам термин понављање дели на три типа: потпуно понављање (типа тур. *yavaş yavaş*),⁷ понављање са модификацијом (типа тур. *kitap-mitar*)⁸, и крње (усечено) понављање (типа тур. *kap-kara*).⁹

¹ Парне речи и понављања често су обрађена у оквиру општих граматика појединих турских језика, али ћемо ми овде навести само оне студије и чланке који се посебно баве овом појавом. О овој појави у бугарском језику в. А. Grannes. *Le redoublement turk a m-initial en bulgare*. Балканско езиковознание XXI/2, Софија 1978. 37–50, а на балканолошком нивоу в. D. Burkhart, *Kulturraum Balkan*, Studien zur Volkskunde und Literatur Südosteuropas, Berlin–Hamburg, 1989, 313–327.

² Н. К. Дмитриев, *О парных словосочетаниях в башкирском языке*, Известия АН СССР, Отделение Гуманитарных Наук, VII серия, 1930, Ленинград, 501–522.

³ К. Foy, *Studien zur Osmanischen Syntax, I, Das Hendiadyoin und die Wortfolge ana baba*, MSOS, 1899, Westas, Studien. (цитирано према Н. К. Дмитриев, *op. cit.*, стр. 502).

⁴ уп. сх. алиш-вериш (Шкаљић).

⁵ уп. сх. тандара-мандара (Шкаљић).

⁶ Р. А. Аганин, *Повторы и однородные парные сочетания в современном турецком языке*, Москва, 1959.

⁷ уп. сх. ђене-ђене (РСАНУ).

⁸ в. напомену бр. 5.

⁹ уп. сх. бамбадава (РСАНУ).

С. Н. Муратов¹⁰ наводи разна мишљења о терминолошком проблему парних речи, али у својој књизи и он сам недоследно користи термине **парне речи** и **понављања с модификацијом**.

С. Кенесбајев¹¹ користи термин **поновљене парне речи**, односно **парно поновљене речи**, а као њихову подврсту наводи **римовано понављање**, односно **понављање с модификацијом**, употребљавајући их за исти појам (типа тур. *kitap-mitar*).¹²

Код нас је ову лексичку појаву први уочио и издвојио Т. Р. Ђорђевић¹³ назвавши је **особином понављања речи** преузетом од Турака, односно из турског језика.

У нашој лексикографији ове речи се различито третирају. Тако их Вук Караџић у свом Рјечнику описује најчешће као **изразе**. РСАНУ их такође углавном описује као **изразе**, премда их негде третира и као **игру речи**. У ЕРХСЈ већина оваквих парних речи назива се **сложеницама** грађеним по турском моделу *китап-митап*. Шкаљић их понегде назива **редупликацијама**.

Д. Мршевић-Радовић¹⁴ само региструје ову појаву не упуштајући се у њену анализу. Ове речи назива **именичким фразеологизмима**. Ј. Мелвингер¹⁵ примере сличне нашим (*ни шушка ни бушка, шућ-мућ па пролиј*) сврстава у групу **фонолошких минималних парова**. У уводу такође каже да неки (не каже ко) „фразеолошке парове речи називају и **парним или близаначким моделима**“.¹⁶

Из свега овога се може видети да у страниј литератури, а код нас још и више, постоји велика терминолошка неуједначеност за означавање ове лексичке појаве. Како бисмо наше термине ускладили са уобичајеним терминима у светској науци, предлажемо да за синтагме које су састављене од две речи које имају самостално значење, типа *шеш-беш*¹⁷ „игра тавле“ (букв. *шест-пет*, Шкаљић) користимо термин **парне речи**, а да за синтагме чији само један део има самостално значење користимо термин **понављање**. **Понављање** затим можемо поделити на: **потпуно понављање**, типа *ћене-ћене*, за оне синтагме које се граде удвајањем једне речи и **понављање с модификацијом**, типа *тандара-мандара*, за оне синтагме чији други део представља фонетски измену варијанту прве речи и нема самостално значење.¹⁸ Многи аутори који су истраживали ову појаву у турском језику, називали су други

¹⁰ С. Н. Муратов. *Устойчивые словосочетания в тюркских языках*, Москва, 1961.

¹¹ С. Кенесбаев, *О трансформированном повторе в казахском языке*, Вопросы Тюркологии, Ташкент, 1965, 34–38.

¹² в. напомену бр. 5.

¹³ Т. Р. Ђорђевић, *Једна турска особина у српскоме језику*, Караџић III/11, Алексинац 1901, 225–227.

¹⁴ Д. Мршевић-Радовић, *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*, Београд, 1987, стр. 58.

¹⁵ Ј. Melvinger, *Frazeološki parovi riječi*, Jezik, god. 31, br. 4, Zagreb, travanj 1984, 107–114.

¹⁶ Ј. Мелвингер, *op. cit.*, стр. 110.

¹⁷ О томе в. Б. Сикимић, *Етимолошки трагови балканских Влаха на Јадрану*, Скокови етимолошки сусрети, Задар, 1990. (у штампи).

¹⁸ Ова подела и терминолошко решење односе се пре свега на речи позајмљене

део понављања с модификацијом врстом „одјека”, односно „римованог одјека” или „речи еха”. Она настаје на тај начин што, уколико прва реч почиње консонантом, у другој речи долази до његове замене лабијалним сонантом *м*, или плозивима *б* и *п*, типа: тур. *kitap* → тур. *kitap-mitar*, *тандара* → *тандара-мандара*. Ако прва реч почиње вокалом, исти гласови долазе у другом делу испред тог вокала по типу: еглен → еглен-беглен.¹⁹ Појава почетног *м* је општетурска особина, веома су чести *б* и *п*, а ређе се јављају *х*, *с* и *т*.²⁰

Највећи број примера који су предмет разматрања у овом раду јесу (осим *шукадар-букадар*, која је парна реч) понављања с модификацијом, зато што сматрамо да је њихов модел за наш језик најинтересантнији. Одабрали смо неколико примера за које се у нашој лексикографији даје турска етимологија. Овом приликом нећемо улазити у проблем порекла сваке појединачне речи, већ ћемо то оставити за другу прилику. Овде ћемо обрадити следеће речи:²¹

дәр-мәр — „а. крајњи неред, вашар, испретураност, б. збрка, стање у коме је немогућно снаћи се” (РСАНУ)

еглен-беглен — „егленишући, ћаскајући” (РСАНУ)

тандара-мандара — „збрда-здола, без везе и смисла (говор), без реда и распореда (посао), лоше урађено, збрка, дармар” (Шкаљић).

чат-пат — „понекад, с времена на време” (Пирот).

цици-мици — врло леп, кокетан” (Лесковац).

шатра-патра — „човек колебљивог карактера; ићи као патка” (усмена потврда).

шукадар-букадар — „много” (ЕРХСЈ, с. в. *шү-бү*).

шуру-муру — „за ознаку забуне у страху” (РЈАЗУ).

Са фонетске тачке гледишта занимљиво је постојање варијаната за поједина понављања с модификацијом. Осим облика *чат-пат* „понекад, с времена на време” (Елезовић, Пирот) постоји и варијанта *шат-пат* „тако-тако, човек колебљивог карактера” (Врање, усмена потврда). Обе варијанте у истом значењу постоје у бугарском²² и македонском²³ језику. У албанском језику постоји само облик *shat-pat*,²⁴ а у румунском само *seat-pat*.²⁵ У грађи РСАНУ нашли смо и реч *шатра-*

из турског језика. Да би се ова лексика свеобухватно сагледала, неопходно би било у истраживање укључити и велики број оваквих речи словенског порекла.

¹⁹ У турском језику други члан понављања с модификацијом може имати и друга-чији фонетски лик, али смо се због наших примера ограничили само на овај творбени модел.

²⁰ Н. К. Дмитриев, *op. cit.* стр. 508.

²¹ У списку су дати само основни облици, док ће варијанте бити наведене и објашњене у даљем тексту. Етимологија није дата јер се може наћи у већини наших речника и приручника.

²² Н. Геров, *Речник на българский языкъ*, I-V, (IV-V под ред. на Т. Панчев), Пловдивъ, 1895–1904.

²³ *Речник на македонскиот јазик*, ред. Б. Конески, Скопје, 1961–1966.

²⁴ *Fjalor i gjuhës së së sotme shqipe, I-II, Prishtinë*, 1981.

²⁵ Н. Tiktin, P. Miron, *Rumänisch-deutshces Wörtberbuch*, I-III, Wiesbaden, 1986–1989.

-патра у примерима: „... Тој је, аго, шатра-патра целом селу затра!” и „... Шатра, патра, сељачка затра!” (јужна и југоисточна Србија), а у усменој потврди „колебљивог карактера, иде као патка” (Врање). У бугарском језику постоје речи *чатара-патара* и *чатра-патра* „натуцати, лоше говорити неки језик”,²⁶ а у албанском *shatra-patra* „1. говорити, писати неразумљиво, нечитко, 2. алкаво, неуредно, немарно, 3. ићи лево-десно, љуљати се на ногама”.²⁷ Ова реч налази се и у грчком *τράτρα-πάτρα* „без значења”,²⁸ а и у турском језику *çatra-patra* „неразумљиво и испрекидано говорити страни језик” (Redhouse). У грчком речнику стоји да је турска реч пореклом од грчке, но њено постојање у персијском језику *çärt-o-pärt* „бесмислица, глупост, будалаштина”²⁹ показује да право порекло тек треба да се испита. Сви српскохрватски примери су са територије јужне или југоисточне Србије, а промена *ч* → *ш* не може се тумачити одликом тог говора. Губљење експлозивног елемента на почетку речи које почињу консонантом *ч*, није карактеристика ни румелијског дијалекта османског језика из кога су ове речи највероватније преузете. Како се обе фонетске варијанте јављају на целом балканском подручју, а турски језик има само облик са *ч*-, ова би појава требало да буде размотрена на нивоу балканског ареала.

Занимљиво је и постојање фонетских варијаната код којих долази до промене почетног консонанта у другом делу понављања с модификацијом: *цица-бица* „ситница, бижутерија” (усмена потврда) и *цици-мици* „врло леп, кокетан” (Лесковац), затим *шуру муру* „за ознаку забуне у страху” (РЈАЗУ) и *шури бури* (Поповић) и *шатра-патра* (грађу РСАНУ) и *шатра, батра* (грађа РСАНУ).

Ова појава постоји и код речи које нису турског порекла, на пример: *агара-багара* и *агара-пагара* „тамо амо, одовуд-одонуд (каже се за неког ко се батрга или посрће)” (РСАНУ).

Код ове фонетске појаве значајно је то да су консонанти који алтернирају у другом делу понављања с модификацијом, *м*, *п* и *б*, управо они који служе за грађење ове врсте понављања.

За грађење парних речи и понављања у турским језицима могу бити употребљене све врсте речи. Нове лексичке јединице настале на овај начин морфолошки су стабилне, а чврстина њихове структуре у савременим турским језицима огледа се у томе што компоненте не могу бити раздвојене, између њих не може бити стављена ни једна реч, и што оне представљају основу на чији се само други део додају суфикси.³⁰

Понављање с модификацијом може се морфолошки разликовати од основне речи, а ова појава постоји и у турском и у српскохрватском језику. У нашим речницима уочили смо и то да се једно исто понав-

²⁶ в. напомену бр. 24.

²⁷ в. напомену бр. 22.

²⁸ Ν. Π. Ανδριώτης, 'Ετυμολογικὸ λεξικὸ τῆς κοινῆς νεοελληνικῆς, Θεσσαλονίκη 1967², 379.

²⁹ Персидско-русский словарь, I-II, Москва, 1983.

³⁰ С. Н. Муратов, *op. cit.*, стр. 73-74.

љање различито третира с морфолошког аспекта. Од именице *еглен* „разговор, забава” (РСАНУ) имамо понављање с модификацијом *еглен-беглен* које може бити прилог „егленишући, ћаскајући” (РСАНУ) и именица „беспослен разговор, трач, дуг разговор” (Шкаљић). Реч *тандара-мандара*, настала од именице *тандара* „прчварница” (РЈАЗУ) у истом се извору одређује као прилог, а на другом месту као „узвик којим се означава ништавило, безначајност” (Црна Река).

Од речи *цица* „у дечјем језику све што може послужити за играчку, што је од срце и сјајно” (Елезовић) имамо именицу *цица-бица* „ситница, бижутерија” (усмена потврда) и придев *цици-мици* „врло леп, кокетан” (Лесковац).

Понављања с модификацијом као што су: *дар-мар, чат-пат/шат-пат, шатра-патра/шатра-батра* и *шуру-муру/шури-бури* позајмили смо из турског језика као готова понављања, а основне речи не налазе се самостално у нашем језику.

Понављање с модификацијом проширује и релативизује значење основне речи. Семантика која карактерише ову врсту парних речи је, како каже Аганин,³¹ везана за неодређену целокупност, мноштво предмета, уопштавање са нијансом неодређености, а такође поседује нијансу експресивности и емоционалне обојености. Тако турска реч *kitap* значи „књига”, а *kitap-mitap* „тамо неке књиге”. Врло често оно изражава субјективну оцену, стилски негативно обојену и са тоном ниподаштавања.

Новину у значењу коју доноси понављање у односу на основу реч, можемо најбоље видети код оних речи чија оба облика постоје у нашем језику. Тако *еглен* значи „разговор, савет, забава у пријатељском разговору” (Шкаљић), а *еглен-беглен* „беспослен разговор, трач, дуг разговор” (Шкаљић). Понављање с модификацијом, дакле, модификује значење дајући му пејоративну и ниподаштавајућу нијансу.

Код речи *тандара* „прчварница” (РЈАЗУ), понављањем се значење проширује, уопштава и релативизује у односу на основну реч, па *тандара-мандара* значи „испретурано, с брда, с дола” (Вук). Осим овог значења, *тандара-мандара* у другим изворима значи и: „иди ми — дођи ми, млати празну сламу” (Тимок), „лупетање, којешта” (Бјелопавлићи), „узвик којим се означава ништавило, безначајност” (Црна Река), „збрда-здола, без везе и смисла (говор), без реда и распореда (посао), лоше урађено, збрка, дар-мар” (Шкаљић).

Од речи *цица* „у дечјем језику све што може послужити за играчку, што је од срце и сјајно” (Елезовић) имамо понављање с модификацијом *цица-бица* „ситница, бижутерија, предмет или део неког предмета неодређеног изгледа и употребе” (усмена потврда) које у односу на основну реч добија само једну нијансу уопштености и неодређености.

Значење ових речи, а посебно нијанса експресивности и емоционалне обојености коју поседују, блиско је повезана са њиховом употребом. Иако у турском језику то није случај, наиме ове речи се срећу у

³¹ Р. А. Аганин, *op. cit.*, стр. 95.

„најразличитијим стиловима, укључујући и филозофска дела”,³² можемо рећи да се у нашем језику оне најчешће јављају у говорном језику и народном стваралаштву. Изузетак представља реч *där-mär* чији су сви примери наведени у РСАНУ, а има их десет, из књижевног језика. Занимљиво је да се и у турском речнику реч *tarmar* „разбацан, у неред, збрци” (Redhouse) означава као учена реч, реч из књижевног језика.

На почетку рада смо напоменули да у њему неће бити речи о конкретној етимологији, али бисмо хтели овде да укажемо на једну појаву коју је уочио Т. Р. Ђорђевић још пре деведесет година, а потом и Петар Скок у ЕРХСЈ. Т. Р. Ђорђевић³³ је писао да су у нашем језику по принципу аналогije настале речи које наликују онима преузетим, како он каже, из турског језика, попут: *зашигли мигли* (у загонеткама) или *елем белем* (у дечјим бројаницама). П. Скок у ЕРХСЈ с.в.в. *андара-мандара*, *енделе-бенделе*, *лиле-миле*, *аврљ-баврљ*, *аљур-биљур*, *апа драпа*, и др., већ говори о турском творбеном моделу. Ради се заправо о речима чије порекло најчешће није турско, али су саграђене по моделу тур. *kitap-mitap*. Он чак, с. в. *шѷ-буѷ* каже да је „тај турски изрицај у значењу овај или онај и све врсте непознатих или неважних лица или предмета дао повод стварању израза *шућ мућ па пролиј* у истом значењу”.

Да ли се заиста ради о турском творбеном моделу или не, за сада се не може поуздано рећи, а чињеница да овакве речи, осим у свим турским језицима, постоје у већини индоевропских језика, семитским, па чак и у баскијском језику,³⁴ сведочи нам о сложености тог проблема. Међутим, у прилог тврдњи Т. Р. Ђорђевића и П. Скока иде мишљење Е. Станкјевича³⁵ да су ову врсту понављања с модификацијом раширили у Европи словенски језици који су је, пак, добили од турског језика у коме је она веома распрострањена.

О продуктивности овог творбеног модела код нас сведочи и постојање понављања с модификацијом саграђених по том моделу, као што су, аналогно са *тандара-мандара*: *андара-мандара* „израз за оцену празног и бесмисленог разговора; којешта; вар. тандара мандара” (РСАНУ), затим *ландара-мандара* „узвик којим се изражава неко ландарање, кретање тамо-амо” (РСАНУ) и *жандарало, мандарало*... „онај који говори нешто без везе, ради свашта и којешта” (РСАНУ). Први део речи *андара-мандара* и *ландара-мандара* у вези је са нашим глаголима *андарати* „1. говорити којешта, лапарати” (РСАНУ) и *ландарати* „2. ићи тамо-амо, врзмати се, лутати, тумарати, скикати” (РСАНУ).

Парним речима и понављањима с модификацијом преузетим из турског језика на нашем терену понекад се може додати и трећи елемент. Тако су настале сложенице: *тандара-мандара-броћ!* (гра-

³² Н. К. Дмитриев, *op. cit.*, стр. 501.

³³ Т. Р. Ђорђевић, *op. cit.*, стр. 227.

³⁴ Е. Станкјевич, *Емотивниот јазик и неговата лингвистичка интерпретација*, Македонски јазик 15, 1964, 101–138.

³⁵ Е. Станкјевич, *op. cit.*, стр. 122.

ђа РСАНУ) и *шукадар-букадар-никадар* „нигда за нигда” (ЕРХСЈ, с.в. *шѹ-бѹ*). Ова друга вероватно је настала скраћивањем израза „шукадар-букадар куга у Повље никадар, нигда за нигда” (ЕРХСЈ, с.в. *шѹ-бѹ*). Таква парна реч без додатног елемента постоји и у варијанти *шукада-букада* (ЕРХСЈ, с.в. *шѹ-бѹ*), а обе су пореклом од тур. *şukadar-bukadar* букв. „онолико-оволико”. Као што је у првој варијанти нашем *никада* због риме додато *-р*, тако је у другом случају у изразу „шукада, букада више нећу никада” (ЕРХСЈ, с.в. *шѹ-бѹ*) у парној речи испало финално *-р*.

Начин писања ових речи у нашој лексикографији веома је неуједначен. Тако се реч *дәр-мәр* у РСАНУ и већини новијих речника пише са цртицом. Код Вука, а то преузима и РЈАЗУ, пише се без цртице, а код Поповића састављено, као једна реч. Понекад се два елемента понављања одвајају зарезом, као на пример *тандара, мандара* (грађа РСАНУ). Ипак је најчешће, и по нашем мишљењу најправилније, писање ових речи са цртицом.

Неуједначен је такође третман ових речи у нашим речницима, онда када се узимају као одреднице. Описни речници најчешће као одредницу узимају читаво понављање с модификацијом. Понекад се узима само први део понављања, на пример под *чат* стоји „употребљава се са речју *пат* у друштву место овде онде, ту и тамо, по где који или ретко” (Елезовић), а други део понављања, *пат*, не налази се у Елезовићевом речнику као самостална одредница. С друге стране у РСАНУ, с.в.в. *мӯру, мӯње* и *мәндара* даје се као одредница и други део понављања, с тим што се у њима правилно упућује на изразе: *шӯру мӯру, шӯње мӯње* и *тәндара мәндара*. Овај принцип, да се као одредница појављује и други део понављања с модификацијом, није у РСАНУ доследно спроведен јер као самосталне одреднице не постоје речи *беглен* или *мар* које представљају други део понављања *еглен-беглен* и *дәр-мәр*.

Управо ове недоумице око третмана парних речи и понављања у нашој лексикографији и око начина њиховог писања говоре нам о недовољној пажњи која је њима била посвећена. Стога нам је жеља и била да овом анализом скренемо пажњу на ову лексику и укажемо на неке проблеме везане за њу.

СКРАЋЕНИЦЕ:

- Бјелопавлићи — Д. Ћупић, *Говор Бјелопавлића*, Српски дијалектолошки зборник XXIII, Београд, 1977
 Вук — В. Карацић, *Српски Рјечник*, I-II, 1852.
 Елезовић — Г. Елезовић, *Речник косовско-метохијског дијалекта* I-II, Српски дијалектолошки зборник IV и VI, Београд, 1932. и 1935.
 ЕРНСЈ — Р. Skok, *Етимолошки рјечник хрватског или српског језика*, I-IV, Zagreb, 1971–1974.
 Лесковац — Б. Митровић, *Речник лесковачког говора*, Лесковац, 1984.
 Пирот — Н. Живковић, *Речник пиротског говора*, Пирот, 1987.
 Поповић — Ђ. Поповић, *Турске и друге источанске речи у нашем језику*, Гласник српског ученог друштва, књ. 59, Београд, 1884.
 Redhouse — *Redhouse Yeni Türkçe-İngilizce Sözlük*, Istanbul, 1988.
 RЈAZU — *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-XXII, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1880–1975.

- РСАНУ — *Речник српскохрватског књижевног и народног језика А* — недотруо, I-XIV, Београд, 1959–1989.
- Тимок — Ј. Динић, *Речник тимочког говора*, Српски дијалектолошки зборник XXXIV, Београд, 1988, 7–316.
- Црна Река — М. Марковић, *Речник народног говора у Црној Реци*, Српски дијалектолошки зборник XXXII, Београд, 1986, 259–494.
- Škaljić — А. Škaljić, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, Sarajevo, 1979.

ПАРНЫЕ СЛОВА И ПОВТОРЫ ТУРЕЦКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ В СЕРБОХОРВАТСКОМ ЯЗЫКЕ ПО РАЗНЫМ УРОВНЯМ ЯЗЫКА

Резюме

В настоящей работе анализируются следующие парные слова и повторы турецкого происхождения в сербохорватском языке: *дар-мар, еглен-беглен, тандара-мандара, чат-пат, и и-ми и, шатра-патра, шукадар-букадар-шуру-муру* и др. Для обозначения данных лексических единиц в работе предлагаются термины, встречающиеся в научной литературе: парные слова (для словосочетаний, составленных из двух слов, которые имеют самостоятельное значение), полные повторы (для словосочетаний образованных простым удвоением одного слова) и трансформированные повторы (для словосочетаний, первая часть которых имеет самостоятельное значение, а вторая является видом ритмического отзвука).

В статье указывается на некоторые проблемы, являющиеся при трактовке этих слов в сербохорватской лингвистической литературе и словарях.

Снежана Петровић